

Előfizetési árak:

Egész évre	-----	12	frt.
Félévre	-----	6	"
Negyedévre	-----	3	"
Egy hóra	-----	1	"
- Egyes szám 4 kr. -			

Kiadóhivatal:
Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája
Nagybecskerek, Uri-utca 276. sz.,
hová az előfizetések és a lap
szétküldésére vonatkozó felszólalások intézendők.

TORONTÁL

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Szerkesztőségi iroda:
Nagy-Becskerek,
Zápolya-utca 1-és szám,
hová a lap szellemi részét, illető
minden közlemény intézendő.

Hirdetések
a kiadóhivatalban fogadtatnak el.
Azonkívül az összes hirdetési
irodáknak.

Megjelenik mindennap,
vasár- és ünnepnapok
kivételeivel.

A tőzsdei spekuláció korlátozása.

Nagybecskerek, december 12.

Az a tulságig vitt és féktelenítő spekulációk, amely immár egy felesztendő óta ugyszólván megszakítás nélkül hajszolja fölfele az árfolyamokat, szükségessé tette a tőzsdei spekuláció korlátozását. S miután e tulkapások a kontinens összes pénzpiacain mind erősebb mértékben voltak észlelhetők, minden előzetes megegyezés nélkül, csupán a szükségesség belső kényszeréből kiindulva, nemzetközi akció jött folyamatba a tőzsdei spekuláció megszorítása érdekében.

Az akció kiinduló pontja Berlin, ahol a tőzsde reformjának kérdése már hónapok óta napirenden van. Hasonló intenciójú mozgalom indult meg néhány hét előtt Bécsben, s ehhez csatlakozott most Budapest is, ahol a kormány és maga a tőzsde együttesen járnak el e rendkívül fontos, de egyszersmind rendkívül kényes feladatnak megoldásában.

Rendkívül fontosnak mondjuk e feladatot, mert a játékszenvedély terjedése, a mily nagy mértékben rosszalando a közmorál szempontjából, oly annyira veszélyes is, mivel magában rejt egy nagy és általános krízis magvát. Nemcsak pénzemberek, de kiskereskedők, lateinerek, iparosok, sőt már földművesek is áldoznak e játékszenvedélynek. Rendkívül kényesnek is mondtuk a feladatot, mert a megoldásban a lehető legnagyobb elővigyázatot, óvatosságot és pártatlanságot kell érvényesítenünk.

E szerint nem annyira a tőzsde megrendszabályozásáról, mint a tőzsde purifikálásáról lehet szó. S azok, a kik inkább az előbbit sürgetik, teljesen félreismerik a tőzsdei intézmény eminens jelentőségét és fontosságát. S ha felismerjük és méltatjuk a tőzsde azon nagy fontosságú szerepét, mely az internacionális kereskedelmi érintkezés legfőbb tényezőjeként a világforgalomban játszik, a tőzsdei üzlet körében teendő intézkedések csakugyan nem terjedhetnek túl a purifikáció munkáján.

De viszont tökéletesen igazolt és jogosult az a mozgalom, a mely az illetéktelen elemeket akarja eltávolítani és állandóan távolartani a tőzsdétől. Azoknak, a kiknek nincs meg a hozzávaló vagyoni képességük, értelemi tehetségük és foglalkozásszerű hivatásuk, nincs semmi keresni valójuk a tőzsdén. És kérielhetlenül távolítsuk el onnan az ilyen elemeket; alkalmazzuk a preventiva, sőt esetleg a retorzió legszigorubb eszközeit ama törekvések ellen, amelyek az ily elemeknek a tőzsdei spekulációba való bevonására irányulnak, jöjjenek e törekvések akár maguknak az elemeknek saját kezdeményezésükből, akár pedig azok részéről, akik a tőzsdei spekuláció törvénytelen módját üzletszerűen üzik, akadályozzuk meg a hangzatos címmel ékeskedő zugirodák, a merészhangú kishirdetéseknél és reklámoknak azt a tultengését, a melylyel a hozzá nem értő polgárokat a tőzsdei spekulációra csábítják; a netaláni visszaéléseket ezen a téren büntessük meg a legszigorubb eszközökkel.

E nyi és nem több legyen a feladata a tőzsdei reformnak. Mert amennyire meg kell védnünk a tőzsdei spekulációt káros hatásától, ép oly feltékenyen meg kell őriznünk a kereskedelem szabadságát, ott és addig, ahol ez a szabadság jogosan és becsületesen érvényesül. S azért eleve is rosszalnunk kell minden oly kísérletet, amely a legitim tőzsdei üzlet megszorítását és szabad működésének akadályozását czélozná. A tőzsde a legérzékenyebb tagja a nemzeti gazdaság összes faktorainak; itt jut kifezésre az ország gazdaságában

vagy a világgazdaságban végbemenő változásoknak és mozgalmaknak egymásra való hatása; itt van az érintkező pontja a nemzetközi kereskedelem szövényes fővonalainak.

A kereskedelemügyi miniszter a tőzsde tanácsával együttesen óhajtja elintézni a tőzsdei purifikációjának kegyét. Ez megnyugtató biztosíték arra, hogy a kitzított czél követésében a kívánatos korlátokat nem fogják átlépni. Ez pedig annál inkább kívánatos, mert a purifikáció munkája és eredménye teljesen illuoriussá válnék, ha ezzel együtt maga a tőzsde, vagyis az ezen tényező, amely Magyarország ujabbkori pénzügyi fejlődésében elsőrendű szerepet játszott, szabad működésében megakadályoztatnék. Mert hiszen a tőzsdének nélkülözhetetlen életfeltétele a szabadság.

Gróf Zichy Nándor és a szentesítés.
A klerikális ellenzék számára a szentesítés új jelszónak, a revizióknak adja meg az alapját. Erre mutat gróf Zichy Nándor nyilatkozata a Fejérmegyei Naplóban, hol a klerikális vezére a szentesítésről nyilatkozván konstatálja, hogy „a szentesítés nem jelenti azt, hogy a szentesített s immár törvényekké vált egyházpolitikai javaslatok életbe is fognak léptettni, hanem azt, hogy a király teljesítette egy halálra ítéltnek utolsó kívánságát. A Wekerle kormány halálra vagyontólva s vele együtt a liberális rendszer is. Halálra van ítélve, szegyeteljes halálra.” — A klerikálisok programját a következőkben tünteti ki a vezér:

És mi bithü katolikusok ezentul is, a szentesítés után is rendületlen loyaltással ragaszkodunk ö Felségéhez, mert tudjuk, hogy a szentesített javaslatok nem fognak életbe léptettni. Ha pedig életbe léptettnének, (a mi nem valószínű) akkor tudni fogjuk kötelességünket. Reviziót kell követelnünk, az egyházpolitikai törvények revizióját!

Mert minden alkotmányos eszközt meg kell ragadnunk, hogy megvédjük, a mi a magunké, a mit még a királyok sem vehetnek el tőlünk: hitünket, lelkiismeretünk szabadságát!

És mi nem engedjük igazainkat; Isten minket úgy segítjen!

A „TORONTÁL” TÁRCZAJA.

Bolygó párisi nő.

— Irta: Mörliée Prosper. —

Ne kérdezzétek tőle, hogy honnan jő, sem azt, hogy hova megy, mert aligha tudna rá megfelelni. Hat hónapja, hogy segédtanítónő volt egy nevelőintézetben Saint Louis szigetén; két napja, hogy pénztárosnő egy kávéházban a Boulevard des Italiens-en. Csak foglalkozása változott, külseje nem; ő örökké a régi marad, mindig szép, arcvonásai kissé fáradtak, de szeméi élénk tűzben ragyognak s ajka mosolyog.

Ma mit tesz, azt látjuk. Hogy mit fog tenni holnap, ki tudná azt megmondani? Holnap talán beleszeret egy orosz herceg, s avval megszökik, vagy tán fehéremüzetlet nyit a vid ken, ha ugyan jobbnak nem látja föllépni az operában.

Majd özvegy, majd férjné, van, de az utóbbi esetben bizonyosak lehetnek arról, hogy nem él a férjével; leggyakrabban szabadon rendelkezik kezével. Párisban született, de ő maga sem tudja, hogy melyik kerületben. Az egyedüli anyja, a kit ismert — nagynénje volt. Tizenöt éves korában egy öreg emberbarát biztos otthont ajánlott fel neki: ő elfogadta. A Tiquetonne utcában lakott egy kis szobában. Egy szekrény, egy ágy, egy fakó pamlag, és négy könyvomatú kép, melyek M. xikó elfoglalását ábrázolták, voltak lakótszásai. Ime ezt nevezik az öreg emberbarátok biztos otthonnak. A mi hősnőnk más jóakarót keresett magának. Talált kettőt, hármat, négyet; százig olvashatnánk minden pihérés nélkül.

Szeretett és szerettek; megismerte a jómódot és a nyomort; ebédelt Borelnél és vett két

souert sült burgonyát; páholya volt az operában s karzatról nézte a kötéltáncosok mutatványait; voltak szobalányai s ő maga is volt már az; beutazta a kontinent egy angol család szolgálatában, egyformán türve nyírdol szemtelenségeit és nyírdol szézelőit. Majd belefáradt ez életbe s megunva azt, hogy naponkint pellengérré állítsák becsületét és méltóságát, utazni kezdett saját költségén. Németország, Lengyelország, Oroszország látták őt, úzve minden foglalkozási ágat, viselve minden jelmezt. Szent-Pétervárott összeküvéssel vádolták, s nagyon kevés hiba volt, hogy Szibériába nem száműzték, hogy ott megtanulja, mint kell egy párisi nőnek egy testőrtiszttel szemben viselkednie; Berlinben föllépett a francia színházban, s a porosz király megígérte neki, hogy lefordíttat egy Sophokles-fele tragédiát s abban neki adja a főszerepet. Azt vélte talán, hogy ő megőrülve e kitüntetésnek, többre becsülte a görög tragika életmódját, mint a bolygó zsidónőét? Csalatkozott. Egy év múlva az a gondolata támadt, hogy átmegy a tengeren s Philadelphióban elvállalja egy divatárú-üzlet vezetését. Rövid idő múlva visszautasította egy milliómos mulatt kezét, hogy visszatérjen Párisba egy harmadrendű balettáncossal, kit egy new-yorki színházból szöktetett meg.

Elhagyatva táncosától, zongoramesternő lett. Egy spahi tiszt beleszeretett s magával vitte Afrikába, mielőtt a balettáncos utáni bánatában megmérgezhette volna magát.

Algirban kávéházat nyitott s a helyőrség tisztjei nem hívták másként, mint „szép limonádés lány“-nak. A spahi csakhamar megunta s ott hagyta egy zuáv kezét közt, ki gyakran megverte; a zuávott ott hagyta egy élemezés tisztért; ez sikkasztott a kedvéért és szökn

volt kénytelen; a mi hősnőnk pedig Spanyolországba utazott.

Alicanteban hangversenyeket adott; Madridban úgy mutatta be magát, mint granadai vállfűgyáros, Barcelonában mint tyukszemvágó. Az újságokban ajánkozott, hogy francia leczkéket ad és tanítja a szavaltást Rachel modorában.

Egy spanyol főúr tekintélyes összeget hagyott neki halála után; az örökösök megtámadták a végrendeletet, s kivitték, hogy semminek lön kimondva. Azt vélte, hogy ez a csapás lesujtotta? Nyolca nap múlva már rá sem gondolt s ismét másan törte a fejét. Nézzétek csak ezt az asszonyt, a mint a pénztáránál ülve fölváltja a tiz-sou-os pénzdarabokat, vajjon aroszki-fejezése elárulja-e, hogy ő siratja a multat? Elégedett sorsával, mintha soha életében nem tett volna mást.

Itt sem fog soká maradoi, a pénztár mellett; legyetek róla meggyőződve. Ahasvera újból utra kel; a jövő télen tán Münchenben táncolja a cancant, ha ugyan jobbnak nem látja vendéglet nyitni Bordeauxban.

A mig ereje el nem hagyja, így fog bolyongani hegyen, völgyön keresztül, magával vivén mindenüvé Páris hagyományait. Még ötven apostol e fajtából s Európa husz évvel előbb utolér bennünket. Majd ha megvénül, visszatér meghalni; és boldog less, ha megleli azt, a mije volt pályája kezdetén; egy ágyat a Tiquetonne utcában. Menjen sora jól vagy rosszul, ő nem fog panaszkodni. Mert szivesebben meghal Párisban, mint kapusnő, mintsem bárhol másutt, mint báróné.

HIREK.

Tájékoztató.

December 14. Városi mérnökválasztás Nagyikindán.
 December 19-én s folytatva megyei közgyűlés.
 December 18. Szőnyeggyári igazgatósági ülés.
 December 28. A torontálmezei gazdasági egyesület közgyűlése.
 1895. január 21. Közigazgatási bizottsági ülés.

A gőzfürdő naponta reggeli 5 órától nyitva van nők részére kedden és pénteken délután.

— **Kinevezés.** Az igazságügyminiszter Ponorán Döme nagybecskereki törvényszéki joggyakornokot a szabadkai járásbírószághoz aljegyzővé nevezte ki.

— **Szőnyeggyár.** A nagybecskereki szőnyeggyár részvénytársaság igazgatósága folyó év december hó 18-án délután 4 órakor igazgatósági ülést tart.

Tárgyak:

1. Elnöki jelentés a múlt igazg. ülés határozatainak végrehajtásáról.

2. Elnöki jelentés a gyárépület ideiglenes átvételéről.

3. Elnöki jelentés a gyárnak tüzkár elleni biztosításáról.

4. A háziipar egyesülettől átvett szőnyegek elárverezéséről szóló jelentés.

5. Elnök ur jelenti, hogy a gyárnak leltárába 24 drb törölközőt ajándékozott.

6. Elnöki jelentés a gyár terület keretébe eső házhely megvétele tárgyában folytatott alkudozásról.

7. Gyárigazgató jelentése a gyári szőnyegek előállításai költségeiről.

8. Indítvány gyárigazgatói lakás építése tárgyában.

9. Elnöki jelentés a háziipar egyesülettől átvett követelések behajtásáról.

10. Indítvány gyári munkások, munkások felfogadása tárgyában.

11. Elnöki jelentés a szükséges forgó tőke beszerzéséről.

12. Elnöki jelentés a végleges vízi engedély megadásáról.

13. Elnöki jelentés az általa eddig kiutaltványozott összegekről.

14. A részvény nyomtatványok bemutatása.

15. Elnöki jelentés a tanmühely fegyelmi és szervezeti szabályzatának miniszteri jóváhagyásáról.

16. Még egyéb befolyandó ügyek.

— **Nagybecskerek egészsége.** A városi főorvos a következő jelentést adta ki: Nagybecskerek r. t. városi egészségügyi állapotáról 1894. november havában: Városunk lakosságának száma 22261. Születések: Élve született 75. Halálozások: Meghalt 57 és pedig 7 éven alól 37, 7 éven felül 20 a következő halálokkal: I. Hevenyragályos betegségek. Kanyaró (Morbilli) 3, Ronsoló toroklob (Diphtheritis) 6, összesen 9. A hevenyragályzó kórok közül járványos jellegű volt a kanyaró. II. Egyéb betegségek. Agykórlob 4, Rángások 8, Hörghurut és lob 4, Tüdőgümbe és sorvadás 6, Bélhurut és lob 8, Bélrák 1, Hasihártyalob 2, Veselob és Brighthór 1, Veleszületett gyengeség és alkathiba 5, Aggkór 4, Gyilkosság lövés által 1, Gerinczagylob 1, Bujakór 1, Heveny izületlob 1, Gonyvertűség 1, összesen 48. Egészségügyi viszonyok. Városunk közegészségügyi állapota a jelentés hónapában a múlt havhoz viszonyítva általában kedvezőbb volt, amennyiben általános betegedés és halálozás, mint a hevenyragályos megbetegedések száma csekélyebb volt. A difteritis ismét több és pedig 6 áldozatot követelt. A kanyaró a jelentés hónapban járványosan lépett fel és 3 áldozatot követelt. Nagybecskereken 1894. évi december 5-én. Dr. Haidegger Lajos s. k. városi főorvos.

— **Halálozás.** Nagy-Kikindán özv. Popovits szül. Nikolics Helena földbirtokosnő e hó 5-én szívvelhűdés következtében hirtelen meghalt.

— **Gazdasági egyesület.** A Torontálmezei gazdasági egyesület e hó 28-án közgyűlést tart, melynek főtárgya leendő a titkári állás betöltése.

— **Új zsinagóga Szegeden.** A szegedi izr. hitközség a korona-utcai zsinagóga helyébe új templomot akar építeni.

— **Neukomm és a belügyminiszter.** Azóta hogy a verseczi hypnotizör keze alatt a szerencsétlen Salamon Ella meghalt, Neukommnak kezd pechje lenni. Ime most a torontálmezei alispán a következő rendeletet bocsátja ki:

Valamennyi főtisztviselőnek és r. t. városok polgármesterének. A nm. m. kir. belügyi-

miniszter ur a „Budapesti Hírlap“ folyó évi december hó 2-iki számának hírvonatában foglalt közleményből arról értesülvén, hogy Neukomm Ferencz kutmester, ki a közelmúltban Thuzséron az elhalt Salamon Ellának hypnotizálásai által ismertté vált, jelenleg a megye területén folytatja üzelmait, 102831 ex 894. sz. a. elrendelte, hogy miután nevezett, mint orvosi képesítéssel nem bíró egyén gyógyítással a fennálló törvények értelmében nem foglalkozhatik s a hypnotizálás mint az ideg életbe mélyen benyúló s nem szakértő által kellel meg nem ítélt káros következményekkel is járható ténykedés gyógyeljárásnak tekinthető, ezen üzelmektől addig is, míg a hypnotizálás ügyében általános rendelettel intézkednek, azonnal tiltsam el, s foglalkozását állandó figyelemmel kísérve adott esetben vele szemben mint kurrulóval a törvény teljes szigorával járjak el. Felkérem, czímet hogy ezen rendelet értelmében eljárni sziveskedjék. Nagybecskerek, 1894. évi december hó 7-én. Daniel, alispán.

— **Mérnökök kerestetnek.** A kereskedelemügyi miniszter egy egész csapat mérnöknek akar állást adni. Mintegy 30—40 mérnöki állásra hirdet most pályázatot. Fizetésül a tizedik rangosztály fizetését kapják az új állami mérnökök. A pályázati feltételek a szaklapokban, esetleg az állami mérnöki hivatalokban tudhatók meg.

— **Öngyilkos állomásfőnök.** A varjasi állomásfőnök Iszer István tegnap föbe lökte magát. Az öngyilkosság oka gyógyíthatatlan betegségében keresendő.

— **Elhalasztott hangverseny.** Illits zongora művész és Beckmann operanékesnő mára hirdetett hangversenye közbejött akadályok folytán egyelőre elmarad.

— **Pályázat ösztöndíjra.** A nagyméltóságú m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter a f. évi 58595 számú rendeletével a következő pályázatot teszi közhírré: A polgárosított magyar határőrvidék tanulmányi alapjából rendszeresített ösztöndíj állomások közül az 1884/95. tanév kezdetétől a következők töltendők be: 1. Három 300 frtos állomás műegyetemi hallgatók részére; 2. egy 150 frtos és egy 120 frtos állomás bármely közeplői tanuló részére; 3. egy 100 frtos állomás pancsovi főgimnáziumi tanuló részére. — Ezen ösztöndíjakra első sorban a polgárosított magyar határőrvidék kötelekbe tartozott szegénysorsú szülő gyermekjei, másodsorban pedig ama szegénysorsú tanulók tarthatnak igényt, kik a polgárosított magyar határőrvidéki községek valamelyikének illetőségéhez tartoznak, tanulmányok tekintetében pedig az említett tanintézetek valamelyikébe járnak, s ott jeles, vagy legalább jó előmenetelt s jó erkölcsi magaviseletet tanúsítanak. Az ezen ösztöndíjakat elnyerni óhajtok kötelesek a vallás és közoktatási miniszterhez czímezendő kérvényüket indoklással, illetőleg a lefolyt tanévben nyert iskolai bizonyítványval, továbbá szegénységüket s azon körülményt tanúsító hatóságai igazolványval, — mely szerint szüleik a polgárosított magyar határőrvidék kötelekbe tartoznak, avagy tényleg ott községi illetőséggel bírnak, — felszerelni s azt legkésőbb az 1895. évi január hó 5-ig azon tanintézet hatóságánál benyújtani, melynél tanulmányaikat folytatják. Ezen határnap lefolyta után, vagy közvetlen a miniszterhez beérkező folyamodványok figyelembe nem vétetnek.

— **Gyermekek felruházása.** A helybeli „Miklósegyesület“ mint évente tenni szokta, esidén is gondoskodik a szegény iskolagyermekéről. Felekezetre való tekintet nélkül 15 gyermeket fog teljes ruhával ellátni. A kiosztás valószínűleg a karácsonyi ünnepek alatt történik.

— **Csalás zónajegyekkel.** Krier János gyertyamosi szabó a csalásnak egészen új módját eszelte ki. Kijárt a vasúthoz, a hol a tudatlan emberekkel beszédbe ereszkedett. Megkérdezte hova utaznak; elkérte a jegyüket, aztán ügyesen használt zónajegyvel kicsérélte azokat. Így járta meg vele Methler Péter gyertyamosi lakos is, akit a vasutársaság azon felül megbüntetett 3 frt 60 krral. Methler a billéi bírósnál feljelentette a csaló parasztot.

— **Régi hangszerek a kiállításon.** Fővárosi levelezőnk írja: A kiállítás művészettörténeti csoportjának egyik része, a régi hangszerek csoportja csak nagyon szorványosan lesz képviselve, mert az ily hangszerek rendszeresen elfeledve hevernek padlásokon, raktárakban, kamrákban. Kivánatos azonban, hogy ez érdekes adalék se hiányozzék a kiállításból s ezért Ledeczy Sándor zongora gyáros fölkéri a közönséget, hogy a múlt századbéli régi kalapáccsal ellátott hangszereket, clavrensek, clavi cimbalmok és spineteket, bármily rossz állapotban vannak is, hozzá (IX. ker. dandár u. 26) beküldeni sziveskedjenek. Érdekesebb ily hangszereket díjtalanul fogja kijavítani s a kiállítás illető osztlárában kiállítja.

— **Egy milliomos meggyilkoltasáról** tegnap mi is hírt adunk távirataink között. Állítólag Bischitz Zsigmond tolnamajsi földbirtokost meggyilkolva találták kastélyában. E hír ellenében a Bischitz család kijelenti, hogy a gyilkosság híre teljesen légből kapott. Bischitz Zsigmond szívvelhűdés következtében halt meg.

— **Pénzhamisító zarándok.** Innen-onnan két évtizede lesz annak, hogy egy morvaországi városkának szent életű saktere harmincz évi buzgó működés után megtért Abraham kebelébe. A hívek elsiratták, de sirásuk káromkodássá fajult, mikor a rituális temetés előtt kiderült, hogy a szent életű férfiú sohasem volt zsidó, hanem egy Gácsországból megugrott keresztény katonaszökevény, aki lengyel zsidó maszkiáj oly pompásan viselte, hogy csakhamar sakternek választották meg. A hitközség felháborodása annál is inkább érthető volt, mert az elhunyt harmincz éven keresztül tréfnyizta meg életüket. — Ennek a keresztény sakternek példáját irigyelte meg a hajdu dorogi származású Grünfeld Bernát, azzal a változtatással, hogy ő meg zsidó léte re zarándoknak csapott föl s az áhitatos hívőket évenként Mária Pócsra vezette, miközben buzgó szolozomákat zengedezett. Mivel pedig a zarándok változatosság kedvéért koldulgatott is, a csendőrség ráterítte a kezét, a mely alkalommal a kopott reverendájú előnekesnek lehullott az inkogníója. Mivel pedig esismaszarában 70 frtot találtak csupa egyesekben, melyeknek színe a derék csendőrök előtt nagyon gyanusnak tetszett, ráfogták, hogy valami pénzhamisító bandának a tagja. A budapesti törvényszék azonban a derék zarándokot ma szabadlábra helyezte, mert kiderült, hogy a bankjegyek a csizmaszár Wertheimban változtatották meg a színtüket.

— **Karácsony mindinkább közeleg,** és evvel sok szülő részére a karácsonyi ajándékok helyes kiválasztásának gondja mindig sürgetőbbé válik. Ha mi mostan mint igen ajánlatos ajándékképpen 3 éven felüli gyermeknek számára a Richter-féle Horgony-Kőépítőszekrényeket megnevezük, igen jól tudjuk, hogy ezáltal új játéka nem utalunk. Hanem éppen ez eme kitűnő játék-foglalkoztatószernek nagy és ritka előnye, hogy mindig új marad. Az elmés kiegészítőrendszerek által a Horgony-Kőépítőszekrények mindig új alakot nyernek, mivel mindegyik kiegészítőszekrény újat hoz: sőt a régi szekrények ezen berendezés által mindig értékesebbé és mulatatóbbá lesznek. Igen messze vezetne, ha itten ezen játékszereknek sok előnyeit megbeszélni akarnánk, a Richter F. Ad. és társa bécsi cégtől beszerezhető képes árjegyzékre és mindenekelőtt magukra a Horgony-Kőépítőszekrényekre akarunk utalni, ezeknek pompás építési mintalapja a legjobb ajánlás.

Alkalmi ajándékok karácsony és újévre női confectiókban Kovács Gedeonnál.

Irodalom.

* **Az osztrák magyar monarchia irásában és képmén című nagy hon- és népismerető vállalat** december 1-én megjelent 217-ik füzetét kiválóan érdekes tartalmu. A Dunán túli vidékek leírásából Tolnamegye ismertetésének a befejezését és Somogy megye leírásának nagyobb részét foglalja magában. Mind a két becses közlemény Baksay Sándor kitűnő tollalól származik, ki hosszabb időn át élvén hazánk ezen vidékein, személyes tapasztalásból is jól ismeri a leírt helyeket. Ezen tapasztalatokat tetemesen bővítette és tökéletesítette a szerző azzal, hogy dolgozatainak megírása előtt hetekig tartó utazással újra bejárta a leírandó területeket s szorgalmasan gyűjtögette a helyszínen a legújabb és legmegbízhatóbb adatokat, melyek jó részben itt jutnak először a nyilvánosság elé. E munkájában részint előlegesen adatok szolgáltatásával, részint a már kész dolgozat felülvizsgálásával támogatották a szerzőt olyan férfiak, kik mint az illető vidékek szülőit, vagy lakói alaposan ismerik ott a földet és népet egyiránt, nevezetesen Somogyra nézve: Kammerer Ernő orsz. képviselő, (ki különösen Tolnát illetőleg is sok becses adatot szolgáltatott), továbbá ifj. gr. Széchenyi Imre, Péchy Imre a magyar kir. Államnyomda igazgatója, Inkey Béla, Szabó Kálmán kaposvári ügyvéd, Melhard Gyula merynei plébános, ki maga is épen Somogy megye monographiáján dolgozik s még többen, végül a dolgozatok történeti részét illetőleg Pauler Gyula és Szilágyi Sándor stb. működték közre. A füzetet díszítő tiz rajzot Csérna Károly, Dörre Tivadar, Feszty Árpád, Kimnach László, Ujváry Ignác és Vágó Pál festőművészeink készítették. — A Dunántúli országrész egyes vidékeinek is-

mentéséből eddig Veszprém, Zala, Tolna és Somogy megyék leírásai jelentek meg, a két előbbi Eötvös Károly, a két utóbbi Baksay Sándor tollából, tehát olyan jeleseinktől, kik nem csak mint írók, hanem mint megfigyelők és kutatók is elsőrangúak s így e vállalatot olyan dolgozatokkal gazdagították, melyek a maguk nemében mintaszerűek mondhatók s bizonyára méltó figyelmet fognak kelteni nemcsak a magyar, hanem a német kiadás olvasóinál is. E honismertető vállalatból, mely a magyar kir. államnyomda kiadásában s a Róvai testvérek bizománnyában jelenik meg, egy-egy füzet ára 30 kr.

* A „Nemzeti Iskola“ mérlege. Deczember elsején mult esatendője annak, hogy a Nemzeti Iskola mutatószámára megjelent. Ez az éva forduló fényesen igazolta, hogy e lapra mekkorok szüksége volt a tanárságnak és a tanítóságnak egyaránt. Ez vezette be a miniszteriumba a tanítók ügyét úgy, hogy ma és csakis ma kezdik igazán megérteni a tanítók mozgalmait, törekvéseit. A Nemzeti Iskola hasábjain minden számban együtt állanak a nagy közönség előtt tanárok és tanítók s ezek legjobbjai terjesztik eszméiket a hazai általános kultúra javára. A Nemzeti Iskola azonban nem a nevek tekintélyével akar hatni olvasó közönségére, hanem az igazság, a férfias nyíltság erejével. És éppen ez okozta azt, hogy minden oldalról komolyan vessik. Egy év leforgása alatt ez a lap oly sok eszmét hozott forgalomba, hogy bátran kimondhatjuk: ma egészen más nézetek uralkodnak a tanügyi közvéleményben, mint csak egy évvel korábban is. Avagy nem a Nemzeti Iskola hirdette-e első sorban a tanári és tanítói képzés reformjában azt az elvet, hogy e két állás pedagógiai képességében nem szabad különbségnek lenni? És nem a Nemzeti Iskola mondta-e ki először a jelszót: Egységes törvénykönyvet! — melyben minden iskola találja meg a reá vonatkozó rendelkezést? És folytathatnók tovább is a visszaemlékezéseket, de felesleges. Csapán még csak azt a törekvést említjük meg, hogy a Nemzeti Iskola a tanügyet olyan általános érdekű közügynek tekintti, mely nem lehet csak a tanítók és tanárok ügye, tehát ez okból olvasói közé akarja csoportosítani a szülőket és a művelt társadalmat is. És ez is sikerül neki, mert nemcsak a kaszinók, hanem magánosok is, kiket a hazai kultúra érdekel, tömegesen sorakoznak az előfizetők közé. Ezért tette le a kauziót is és mint ilyen egyedül áll nemcsak hazánkban, de az egész világon. Az első esztendő sikerei biztos zálogot nyújtanak arra, hogy e lapnak tanügyi viszonyaink jobbra változtatásában még igen fontos szerepe van. Ez okból ajánljuk olvasóink figyelmébe. (Szerkesztőség és kiadóhivatal: Bpest, Rottenbiller u. 5/a. Előfizetési ára egy évre 4 frt.)

A család művészete.

Amerikában könyveket adnak ki a család művészetéről. Nálunk azt mondanák erre: minek a család kitanítani? Amerikában azt mondják, a közönséget tanítja ki az ilyen könyv.

Ime néhány furfangos eset:

Egy gazdag háziurnál végrehajtanak annak rendje és módja szerint. A bírósági végrehajtó nyugodtan írja be a jegyzőkönyvbe a házi ur panaszát, a ki azt állítja, hogy a bemutatott váltót soha se látta, a felmutatott törvényszéki okiratokat soha sem kézbesítették neki.

— Tessék jogorvoslatlalt élni — mondta a végrehajtó.

Zár alá vessz mindent, az értékpapirokat és a bankjegyeket magához vesszi, hogy bírói letétbe helyezze.

A jogtalanul zaklatott ember ügyvédhez megy, az ügyvéd a bírósághoz fordul s ott kiséll, hogy semmiféle végrehajtásról sem tudnak. Ügyes gazemberek játszották a végrehajtósdit, hogy a pénzt és értékpapirokat elvigyék.

Egy gazdag vidéki pénzes emberhez zsandárok állítanak be teljes felszereléssel és előkérlik minden bankjegyét és ezüst pénzét, mert az a gyanu, hogy a pénzei között sok a hamis bankó és a gyártott korona.

Az ember ijedten adja oda összes értékeit a csendőröknek.

— De uram, csak nem hisznek bankóhamisítónak?

— Annak nem, de a szálak idáig terjednek. Holnap tessék a törvényszéknél jelentkezni a pénzért, a hol át vizsgálják.

És a csendőrök nyugtatványt adnak a pénzről.

A tulajdonos másnap romogva vonul be a székvárosi törvényszékre, hogy megtudja a valót.

Ott pedig a lefoglalt pénzről semmit sem tudnak.

A zsandároknak öltözött emberek ügyes gazemberek voltak.

Itt van egy könnyedebb eset:

Három fiatal ember jól akar mulatni. Az egyik beül egy nagy vendéglőbe és mulat Csinál óriási költséget. Annak idején beállít két gyanus ur, oda settenkedik a vendéglőshöz, felmutatnak neki egy olyan kis kemény táblát, mint a minőkkel a detektívek járnak s aztán így szól:

— Ösmeri azt a fiatal embert, a ki ott mulat?

— Nem én. Az istenért, az roppant számlát csinált.

— Azt ne félse, mert pénze van elég a gazembernél. Holnap jelentkeznek a főkapitányságnál.

Ezzel odamennek a mulató fiatal urhoz:

— Uram, a törvény nevében.

Az illető megrázkódik és föltűnés nélkül követi őket.

Az utcán aztán megcsereleik a szerepeket és mennek másik helyiségbe, míg mind a hárman jól kimulatták magukat.

Másnap három vendéglős jelentkezik a főkapitányságnál, a hol a hármast elfogatásról éppen semmit se tudnak.

Táviratok.

Országgyűlés.

(A képviselőház ülése deczember 12-én.)

Budapest, deczember 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A képviselőház ma délelőtt 10 órakor tartott ülésében első sorban az indemnitéről szóló törvényjavaslatot tárgyalta harmadszori olvasásában.

Ezután folytatták a földmivelési költségvetés általánosságban való tárgyalását, a melynek során felszólaltak gróf Apponyi Albert, Bernáth és Miklós Ödön.

Az ülés végén a függetlenségi és 48-as párt részéről Babó Emil interpellációt intézett a honvédelmi miniszterhez, Leopold Lajos tartalékos tüzérhadnagy ügyében, a kit a Kossuth Lajos temetésén való részvétel miatt fosztott meg tisztii rangjától a katonai becsület-bíróóság.

Az interpellációra a honvédelmi miniszter helyett Wekerle Sándor miniszterelnök adta meg a választ, kimutatván, hogy Leopoldot szolgálattételre behívták, de ez Kossuth temetése miatt elhalasztotta bevonulását. A ház a miniszterelnök választát tudomásul vette.

A szentesítés üdvözlői

Budapest, decz. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Ő felsége kabinetirodájába ma az egyházpolitikai törvények szentesítése következtében eddig több ezer hódoló és köszönő-távirat érkezett, a melyekben az alattvalói szeretet lelkes kifejezésre jut. Nemcsak intézetek és egyletek, kaszinók is klubok, hanem számos magán-egyen és Magyarország minden részéből táviratokat intézett a kabinetirodához, a melyekben azt a kérést fejezik ki, hogy az uralkodónak mély hálából és kiolthatlan loyaltásból érzelmüket tolmácsolják.

† Simonyi Lajos báró.

Budapest, decz. 12. („Torontál“ eredeti távirata.) Báró Simonyi Lajos volt földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi miniszter, főrendiházi tag, ma délelőtt 70 éves korában meghalt.

Az elhunyt főúr fia a hirneves Simonyi József huszár ezredesnek, ki a francia háborukban kitünt hősiessége által és a báróságot nyerte. Báró Simonyi Lajos korán lépett a politikai pályára. Alig 24 éves korában az aradmegyei kiesjenői kerületet képviselte az 1847-ki pesti nemzetgyűlésen; ezután elkísérte az országgyűlést Debreczenbe és Szegedre. A szabadságharc vége felé Görgey táborában harcolt Világoson. — A fegyverletétel után Temesvárot huzamosabb várfogságot kellett szenvednie. — Kiszabadulva aradmegyei birtokára költözött. 1861 ben ismét megjelent az országgyűlésen, mint a határozati párt híve. Az 1865-iki és azóta is minden országgyűlésen a balközépén tartotta meg helyét, majd mint Aradmegye kiesjenői, majd Biharmegye nagyszalontai kerületének képviselője. Mint ilyen a balközép egyik vezértagja volt. A fuzió után földmivelés- ipar- és kereskedelemügyi miniszterre lett és ebbeli működését emlékezetessé

tette az által, hogy a kereskedelmi törvény alatta létesült.

Közvetlenül az 1875-iki tárgyalások előtt megvált a Tisza kabinetétől s azóta visszavonult a parlamenti élettől bár a főrendiházban időnkint megjelent s támogatta a kormányt liberális javaslatainak keresztülvitelében.

Nemeslelkű főúr.

Budapest, decz. 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A budapesti első gyermeknehelyi egyesület czéljainak előmozdítására báró Atzél Béla 500 frtot adományozott. Az egyesület hálás köszönetét nyilvánította a bárónak.

Az Atzél—Karsai párbaj.

Budapest, deczember 12. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Az Atzél—Karsai párbaj ismeretes ügyében úgy a törvényszék, mint a kir. tábla vád alá helyezte báró Atzél Bélát és Karsai Sándort. A határozat ekként jogerőre emelkedvén, a törvényszék a jövő évi január hó 22-ére tűzte ki az érdekes párbajügy végtárgyalását.

Nyilttér.*

Női ruhatere megnyitása.

Nagybecskerek és környéke igen tisztelt közönségének és nagybecsült vevőimnek tiszteletteljesen tudomására hozom, hogy a Hunyadi-utcában levő saját házamban, közvetlen szomszédságában az immár 1856. év óta fennálló úri és női ruha konfekció üzletemnek, egy teljesen fővárosi mintára berendezett

eladó csarnokból, próbateremből és műhelyből álló

nőruha-termet

nyitottam meg.

Ruhaszövetekben való összes újdonságokkal, diszkrét és helyemeczikkel dusan felszerelt raktáram, francia és angol mérvadó divatlapok, tapasztalt, szakszerűen képzett, kitűnő művezetőim, kik részint a legújabb műszerekkel ellátott műhelyem, részint pedig áruraktáram élén állanak, továbbá a hozzám szerződött fővárosi munkaerők lehetővé teszik, hogy e téren a legjobbat és legizlésesebbet produkálva, sikeresen versenyezhessek a bécsi és budapesti konkurencziával. Ama biztos meggyőződésben, hogy a mélyen tisztelt közönség emez újabb vállalkozásomat is bizalmával tiszteli meg, melegen ajánlom azt a nagybecsült hölgyvilág figyelmébe.

Kiváló tisztelettel
Grünbaum Vilmos.

*) Az e rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerk.

Felelős szerkesztő: Dr Brájler Lajos.

3274. szám 1894.

Pályázat.

Bótos községben újonnan rendszerezett, 300 frt évi fizetés, 2 öl kemény tüzifa és szabad lakás élvezetével egybekötött községi óvónői állásra ezennel pályázatot nyitattik, felhivatnak mindazok, kik ezen állást elnyerni óhajtják, miszerint szabályszerűen felszerelt kérvényeiket f. évi deczember hó végeig a község előjáróságához nyújtsák be.

890 3.2

Bótos község előjárósága.

